

Občan, demokracia
a zodpovednosť

Občan, demokracia a zodpovednosť
Záhradnícka 52
821 08 Bratislava
Tel: +421 (2) 5292 0426, 5292 5568
odz@odz.sk
www.odz.sk, www.diskriminacia.sk

doc. JUDr. Lucia Žitňanská, PhD.
ministerka spravodlivosti SR
Ministerstvo spravodlivosti SR
Župné námestie 13
813 11 Bratislava

Bratislava 19. júla 2016

Pripomienka

k návrhu zákona o upomínacom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

V súlade s § 10 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov a s čl. 13 a 14 Legislatívnych pravidiel vlády SR schválených uznesením vlády SR č. 164 zo 4. mája 2016 týmto predkladáme pripomienku k návrhu zákona o upomínacom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý bol dňa 30. júna 2016 predložený na medzirezortné pripomienkové konanie ministerkou spravodlivosti SR, číslo procesu LP/2016/690; materiál je dostupný na <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/dokumenty/LP-2016-690>.

Predložená pripomienka má zásadný charakter.

Do čl. III návrhu zákona (novelizujúceho zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov) navrhujeme doplniť bod 1 v tomto znení:

„Do § 4 ods. 2 sa za písmeno u) vkladá písmeno v), ktoré znie:

„žalobca v konaní o antidiskriminačnom spore podľa osobitného predpisu.¹“

---

¹ § 307 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov.

Občan, demokracia
a zodpovednosť

V § 4 ods. 2 písm. u) sa bodka nahrádza čiarkou.“

Súčasný text predkladateľom navrhovaného čl. III návrhu zákona (novelizujúceho zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov) navrhujeme očíslovať číslicou 2, tak, aby predstavoval bod 2.

Do čl. III návrhu zákona (novelizujúceho zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov) ďalej navrhujeme doplniť bod 3 v tomto znení:

„Z prílohy Sadzobník súdnych poplatkov sa vypúšťa položka 7d.“

Odôvodnenie:

Predloženou pripomienkou žiadame oslobodiť žalobcov a žalobkyne od súdnych poplatkov v tzv. antidiskriminačných sporoch (pozri § 307 CSP), t. j. v konaniach vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania v zmysle § 9 a nasl. antidiskriminačného zákona (zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou; ďalej aj „ADZ“). Pripomienkou zároveň žiadame tieto poplatky zrušiť.

Účelom navrhovaného ustanovenia je zlepšiť prístup diskriminovaných osôb k možnosti domáhať sa právnej ochrany pred diskrimináciou súdnou cestou, a tým zefektívniť implementáciu ADZ, ako aj antidiskriminačných smerníc EÚ a medzinárodných dohovorov v oblasti ľudských práv.

V zmysle § 9 ods. 2 ADZ majú žalobcovia a žalobkyne v konaniach vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania (ďalej len „ZRZ“) možnosť domáhať sa aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa antidiskriminačných smerníc EÚ majú členské štáty povinnosť zabezpečiť, aby sankcie nasledujúce po porušení zásady rovnakého zaobchádzania boli efektívne, primerané a odradzujúce. Podobné požiadavky na efektívnosť a primeranosť prostriedkov nápravy nasledujúcich po porušení práva na rovnosť zakotvujú aj medzinárodné dohovory v oblasti ľudských práv – napr. Dohovor OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, či Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Hoci aj uskutočnené výskumy potvrdzujú, že diskriminácia je v slovenskej spoločnosti veľmi rozšíreným fenoménom, prípadov, v ktorých sa jednotlivci a jednotlivkyne pri jej výskyte domáhajú ochrany súdnou cestou, je stále veľmi málo. Navyše, ak sú žalobkyne a žalobcovia v sporoch úspešní, bývajú priznávané sumy náhrady nemajetkovej ujmy väčšinou len symbolické (ak je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch vôbec priznaná, obvykle nepresahuje niekoľko eur).

Podmienenosť možnosti iniciovať antidiskriminačný spor úhradou súdneho poplatku je jedným z dôvodov, prečo sa diskriminované osoby obracajú na súdy len v minimálnej miere. Hoci zákonom č. 465/2008 Z. z. došlo k zníženiu súdnych poplatkov v konaniach vo veciach súvisiacich s porušením ZRZ na 66 eur + 3 % z výšky uplatňovanej náhrady nemajetkovej

Občan, demokracia
a zodpovednosť

ujmy v peniazoch (pozri položku 7d Sadzobníka súdnych poplatkov), ani súčasná právna úprava nepostačuje na to, aby si osoby dotknuté porušením ZRZ svoje právo na rovnosť reálne a efektívne uplatňovali. Odvodzovanie výšky súdneho poplatku od výšky požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy navyše v princípe bráni diskriminovaným osobám požadovať sumy, ktoré by boli primerané, efektívne a odradzujúce.

Keďže súdny poplatok sa uhrádza na každej inštancii (pričom v dovolacom konaní sa platí poplatok v dvojnásobnej výške), súdny poplatok predstavuje v prípadoch diskriminácie pre mnohé osoby, ktoré v súčasnosti nespĺňajú podmienky pre oslobodenie od tohto poplatku, neprekonateľnú bariéru. Navyše, nepriznávanie náhrady nemajetkovej ujmy alebo jej priznávanie iba v symbolických sumách pre súdy a diskriminujúce subjekty paradoxne znamená nižšiu šancu, že sa žalobca alebo žalobkyňa proti nepriznaniu alebo len symbolickému priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy odvolajú, resp. podajú dovolanie – pretože výška súdneho poplatku sa v odvolacom, resp. dovolacom konaní uhrádza z nepriznanej sumy. Inými slovami, čím nižšia a neprimeranejšia je suma priznaná ako náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, tým nižšia je šanca, že sa žalobca alebo žalobkyňa proti nej odvolajú (resp. podajú dovolanie).

Aj Výbor OSN pre odstránenie diskriminácie žien (tzv. CEDAW výbor) vo svojich záverečných zisteniach z novembra 2015 adresovaných SR skonštatoval, že súdne poplatky v antidiskriminačných sporoch na Slovensku sú vysoké, že odškodnenia v prípadoch diskriminácie sú neprimerané a že ženy nemajú dôveru v efektívnosť súdnych prostriedkov nápravy a obávajú sa možnej stigmatizácie a opätovnej viktimizácie. CEDAW výbor preto SR odporučil, aby „vypracovala komplexnú politiku eliminácie inštitucionálnych, sociálnych, ekonomických, technologických a iných prekážok, ktorým čelia ženy pri získavaní prístupu k spravodlivosti“ a aby „urýchlila právnu reformu na účely zvýšenia efektivity a účinnosti súdnych konaní a zabezpečenia primeraného odškodnenia...“.² Akceptovanie našej pripomienky zo strany predkladateľa návrhu zákona by teda predstavovalo aj jeden z krokov potrebných pre napĺňanie odporúčaní CEDAW výboru adresovaných SR.

Navyše, podľa Civilného sporového poriadku, ktorý vstúpil do účinnosti 1. júla tohto roka, sú antidiskriminačné spory, popri spotrebiteľských sporoch a individuálnych pracovnoprávných sporoch, spormi s ochranou slabšej strany – pričom aj spotrebiteľské spory podľa zákona o ochrane spotrebiteľa (kde je tiež možné domáhať sa aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch) a aj niektoré pracovnoprávne spory sú oslobodené od súdneho poplatku. Oslobodenie od súdneho poplatku v prípade antidiskriminačných sporov by teda bolo konzistentné aj z hľadiska systematiky nového CSP a jeho snáh o ochranu slabšej strany.

Mgr. Janka Debrecéniová, MJur., PhD.,
zástupkyňa výkonnej riaditeľky

---

² Body 10 a 11 záverečných zistení CEDAW výboru z 20. novembra 2015. Slovenská verzia záverečných zistení je dostupná na http://www.gender.gov.sk/?page_id=4065.

Občan, demokracia
a zodpovednosť